

dotýkati bylo nutno. S druhé strany jest často též obtížno, z osobního společenství sama již účel téhož dovozovati, ještě obtížnější však zjistiti, zda jedná se tu o vztahy pohlavní. Nejlepší direktiva pro stát bude tedy spočívat v úloze vypátrati, zda stávající poměr osobní s uvážením všech vedlejších okolností má ráz takový, že by z něho souditi se dalo na nemravnost, nebo že by jím jiným osobám mohl býti dán zhoubný příklad. Dle dv. pol. st. nař. ze dne 4. ledna 1825 mají všechny konkubináty hned po svém vzniku býti rozloučeny. Pokrevní příbuzní a strany sešvakřené, kteří navzájem v manželství chtějí vejíti a ve společném obydlí se zdržují, jejichž žádost za církevní prominutí překážky však byla odmítnuta, mají ihned od sebe býti odloučeni, a veškeren bližší i nejmenší podezření vzbuzující obapolný styk co nejprísněji jim má býti zakázán (dvor. dekr. ze dne 9. července 1807 č. 13142). Dekret dolnorak. vlády ze dne 18. prosince 1803 prikazuje právo zákazy takové vydávati úřadům politickým, jimiž v první řadě jest rozuměti obce, poněvadž vykonávání policie mravnostní náleží v samostatný obor jejich působnosti. S rozloučením konkubinátu může též býti vysloveno vyhostění osoby nepříslušné do místa, kde ve společenství žila a to obcí samou v zemích stávajících zřízení obecních. Ježto úkol státu v tomto směru jest především jen zabraňovací (profylaktický), vysvítá z uvedeného, že konkubinát sám o sobě není ještě činem trestným, ač nejsou-li tu zvláštní okolnosti, následkem kterýchž stává se dle §§ 500—516 tr. z. přestupkem proti veřejné mravopoctnosti. Jinak má se věc, jakmile úřední rozkaz k rozloučení byl vydán, jehož však nebylo uposlechnuto, ve kterémžto případě obvod mravnostní policie podstatně se rozšiřuje, jelikož dle okolností potrestání politickou nebo soudní cestou nastati může. Poslední náhled zastává též v theorii Lienbacher, jenž trestnost konkubinátu na neuposlechnutí rozkazu rozlučovacího činí závislou. Konkubinát může míti zevně též podobu řádného manželství. V takových případech lze, mají-li strany v úmyslu platné manželství uzavřítí, prominutí všech ohlášek udělití. Žádost v tom směru podána budiž ku zeměpanskému úřadu duchovním správcem bez udání jmen stran, jež musí složití přísahu, že jim není známa žádná překážka, jež by manželství jejich v cestě stála (§§ 86 a 87 o. o. z.).

Konkurence činů trestných.

I. Pojem a druhy.

O konkurenci zločinů mluvíme, když táž osoba spáchala více zločinů, pro které ještě nebyla odsouzena. Platný trestní zákon omezil v § 34 tr. z. tento pojem tím, že žádá současnost vyšetřování a odsouzení, kteréžto omezení z části odpadlo nstanovením § 265 tr. ř., ježto tento předpis i tam konkurenci připouští, kde obžalovaný, proti němuž rozsudek byl již vynesén, uznán byl vinným jiným činem trestným, jehož se dopustil před vyneséním rozsudku. Spáchán-li byl však druhý zločin teprve tehdy, když ohledně prvního rozsudek již byl vynesén, jest konkurence vyloučena. Byly-li konkurující zločiny spáchány více samostatnými činy, mluví se o reální (materiální) konkurenci, kdežto, bylo-li více zločinů jediným skutkem spácháno, mluvíme o ideální (formální) konkurenci. Proti tomuto rozlišování bylo často brojeno zvláště od Johna (»Die Lehre vom fortgesetzten Verbrechen und von der Verbrechens-Concurrenz«) a od Hälschnera (»System des preussischen Strafrechtes«). Však dle všeobecného znění § 34 tr. z. nelze o ideální konkurenci pochybovati a jest tato i praxí všeobecně uznána.

Neboť tvoří-li každé ze zdánlivě konkurujících provinění podstatu samostatného deliktu, pak nutno tato provinění přičísti n. př. když svůdce dopustí se nemravného jednání spadajícího pod § 128 tr. z. vůči osobě jeho dozoru svěřené, lze mluvit o ideální konkurenci zločinů naznačených v §§ 128 a 132 tr. z. (roz. kas. s. ze dne 6. prosince 1880, č. 9460). Naproti tomu jest ideální konkurence vyloučena, když se sice jednotlivé, však ne všechny znaky pojmu deliktu vícekrát uskutečnily (roz. kas. s. ze dne 3. června 1882 č. 4109). Ideálně neb reálně konkurující zločiny mohou býti stejnorodé nebo různorodé, dle toho jsou-li téhož neb různého druhu. Reální konkurence stejnorodých zločinů je opakováním (§ 44 lit. b tr. z.), nestejnorodá reální konkurence sluje hromaděním.

II. Od konkurence třeba dobře lišiti:

1. T. zv. zločin složený, v němž se sice více právních porušení jeví, však není zde více zločinů, nýbrž jen zločin jediný (na př. vražda loupežná).

2. T. zv. recidivu (zpětnost), která v tom záleží, že někdo opětně dopustí se činu trestního, pro který již byl trestán (§ 44 lit. c tr. z.).

3. Pokračování ve zločinu, o němž mluvíme, když táž podstata skutková rozpadá se v opětující se a za sebou jdoucí činy, jež v jednotném úmyslu spočívají. Předpis v § 173 tr. z. obsažený o sčítání obnosů z jednotlivých krádeží ani svým zněním ani svou tendencí nesměruje k tomu, že by dle tr. z. krádeže, jichž se táž osoba dopustila, za jeden skutek se považovati měly. Jesliže totiž konkuruje více krádeží, přičte se nehledě k užití § 173 tr. z. přece každý kvalifikační moment těchto krádeží o sobě, takže tyto považují se za činy samostatné a různé (roz. kas. s. ze dne 20. dubna 1875 č. 1778).

4. T. zv. konkurenci zákonů, která tu jest, když skutek má na sobě znaky několika zločinů; tu dlužno užití toho zákona, který nejúplněji skutek vystihuje. Má tudíž speciální zákon přednost před všeobecným, kvalifikovaný neb privilegovaný delikt před jednoduchým atd.; nelze-li dle toho rozhodnouti, platí zákon přísnější (Janka, »Das öst. Strafrecht« str. 165, Geyer, »Grundriss zu Vorlesungen über gemeines deutsches Strafrecht« I. díl, str. 186; viz i roz. kas. s. ze dne 27. listopadu 1880 č. 10585).

III. Trestání konkurence.

V tomto ohledu vytvořily se troje soustavy a sice:

1. soustava kumulační, dle níž každý skutek samostatně se potrestá (quot delicta tot poenae);

2. soustava absorbční, dle kteréž vyměří se jen trest pro zločin nejtěžší, takže ostatní činy zůstanou beztrestnými (poena major absorbet minorem);

3. soustava střední, dle níž za základ se vezme trest na zločin nejtěžší, který se však vzhledem k ostatním lehčím zločinům zostří.

Z těchto 3 systémů přijalo platné právo v § 34 tr. z. systém poslední, ježto ustanovuje, že zločinec má býti potrestán dle onoho zločinu, na který uvalen trest nejtěžší, však s ohledem na zločiny ostatní; pro velikost trestu jest rozhodným způsob a při stejném způsobu trestu míra trestu. Předepsanému vzetí zřetele na lehčí zločiny vyhoví se dle § 44 lit. a a b tr. z. tím, že konkurence zločinů téhož neb různého druhu pokládá se za okolnost přitěžující, a trest vyměří se v mezích sazby, již užití dlužno, dle zásad §§ 49—51 tr. z.

Opírajíc se o platné právo stanoví osnova nového trestního zákona, že při konkurenci více trestních činů jen jeden trest dlužno vyměřiti, při čemž jest užití té sazby trestní, jež vzhledem na způsob, největší a nejmenší výměru řídí se dle porušených předpisů, jež v tom směru jsou nejpřísnějšími; tím nemění se nic na právu volby soudce, když v nejpřísnějším z porušených předpisů dva neb více způsobů trestu jsou dle volby stanoveny. Je-li dle toho užitá největší neb nejnížší výměra větší než ta, která předepsána jest v porušených předpisech pro způsob trestu nejtěžší, budiž dle měřítka § 18 přeměněna. (Jednorocní vězení nebo státní vězení rovná se 8měsíční káznici a třídní vazba dvoudennímu vězení nebo státnímu vězení [§ 76 osnovy].) Novotu shledáváme dále v § 77 odst. 2 osn., dle něhož sčítání obnosů škody, podmiňuje-li jich úhrnná výše užití přísnější sazby trestní, i tehda místo míti má, když pachatel sáhl na cizí majetek ne vždy stejným způsobem, nýbrž delikty příbuznými, totiž krádeží, zpronevěřením, přechovávačstvím nebo podvodem.

Konkurence knihovního pořadí.

O konkurenci knihovního pořadí mluvíme, když soudu knihovního dojde několik žádostí tabulárních týkajících se téhož tělesa knihovního, kterým nedostává se ani přednosti zákonné (§ 53 knih. z.) ani přednosti postoupené (§ 30 kn. z.). Pořadem knihovním nazýváme časový pořádek, v jakém práva do knih vložená vykonati lze. Tento pořádek řídí se dle čísla, jakým označena byla žádost za vklad, když došla knihovního soudu, nehledíc ovšem při tom ku zákonné aneb jinak vyhrazené přednosti. (Tu platí zásada: *prior tempore potior iure*.) Ustanovení knihovního pořadí je velmi důležité. Poněvadž pak často se přihází, že podá se nebo dojde soudu touže poštou najednou více knihovních žádostí týkajících se téže hypotéky, bylo nutno v takovém případě pořadí knihovní přesně stanoviti. Tak ustanovuje § 103 kn. z., že, dojde-li knihovního soudu současně více žádostí, jež týkají se téhož knihovního tělesa, mají se při každém zápisu o nich učiněném poznamenati čísla současně podaných žádostí s dodatkem vyjadřujícím jejich současnost. Tyto zápisy, které na základě současně podaných žádostí byly vykonány, mají pak totéž knihovní pořadí a mluvíme v tom případě o konkurenci knihovního pořadí. Poznámka současnosti není poznámkou ve smyslu knih. z. (§ 8 odst. 3), nýbrž jen »vyznačením«, a proto se též neprovádí zvláštním zápisem knihovním jako ostatní poznámky. Následek tohoto stejného knihovního pořadí jest, že práva takovým způsobem do knih vložená uspokojí se poměrně, když hypotéka nepostačí k úplnému jich krytí. Z toho ovšem vysvítá, že můžeme mluvit o konkurenci jen v těch případech, v nichž pořadí práva je věcí rozhodnou, nikoli však tam, kde nutno rozhodnouti jinou otázku právní současným podáním knihovních žádostí povstalou, jako na př.: když s knihovní žádostí za vklad práva vlastnického pro nového kupce dojde současně žádost za vklad práva zástavního proti bývalému vlastníku; tu nelze mluvit o konkurenci právě tak, jako když dojdou současně dvě knihovní žádosti za vklad vlastnického práva pro různé kupce, neboť dle smyslu knihovního řádu nelze si ani mysliti konkurenci knihovního pořadí týkajícího se nároků vlastnických. Konkurence knihovního pořadí může se tedy jen při ostatních právech věcných vyskytovat, nikoliv ale při právu vlastnickém.

Náhledy o tom, jak rozhodnouti věc, když podá se současně více